

O knize Hana

„Moje teta mi vyprávěla
střípky o tyfové epidemii,
například jak se večer
amplionem hlásal stav
nemocných či kdo zemřel.

Tato scéna byla
u zrodu knihy.“

O začátcích

„Měla jsem v hlavě
představu, co chci
napsat. Sedla jsem
si k počítači s tím, že
začnu, a najednou jsem
nevěděla jak.“

BÁLA JSEM SE, CO MÉMU PSANÍ ŘEKNE RODINA

Alžběta Bublanová
Snímky Jaroslav Jiříčka a VLM

Spisovatelka **Alena Mornštajnová** pracuje už na osmém románu. Do toho vydává dětské knihy a jezdí po besedách. Na podzim překonala hranici milionu prodaných výtisků. Jak sama říká, ráda tvoří příběhy, které ozvláštňuje zajímavou vypravěčskou technikou.

› S literární tvorbou jste začala relativně pozdě. Zkoušela jste předtím psát povídky či básně, nebo jste rovnou skočila do románu?

Nepsala jsem nic. O románu jsem sice snila už dávno, ale nepokoušela jsem se o to. Nešla jsem ani na žurnalistiku, protože dříve se psaly reportáže poplatné době. Ale šla jsem studovat jazyky a říkala jsem si, že přes překládání se jednou dostanu k napsání vlastní knihy.

› Než jste s tím začala, učila jste se někde tvůrčí psaní?

Ne, píšu intuitivně, jak to sama cítím, a až během let, co píšu, jsem přicházela na to, jak vytvořit postavu, atmosféru, jakého zvolit vypravěče. Psát jsem se naučila psáním. Dodnes přicházím na všechny věci sama. Taký jsem první knihu *Slepá mapa* psala deset let.

› Co předcházelo tomu, než jste se do toho pustila?

Rozhodnutí přišlo v roce 2000. Pochopila jsem, že jestli chci napsat knihu, musím už začít, že se už nesmím na nic vymlouvat. Dala jsem výpověď v práci coby učitelka a zůstala jsem doma s tím, že budu

pouze překládat a učit jen svoje kurzy angličtiny. Doufala jsem, že tak budu mít čas na psaní, ale nebylo tomu tak.

Nemohla jsem si dovolit odmítnout jakoukoli nabídku překladu či nějakého žáka. Navíc jsem zjisti-

„Dala jsem výpověď v práci coby učitelka a zůstala jsem doma s tím, že budu pouze překládat a učit jen svoje kurzy angličtiny. Doufala jsem, že tak budu mít čas na psaní.“

la, že moje představa o psaní byla naivní. Když jsem překládala, šlo to relativně rychle, ale u samotného psaní vás nic nevede, nevíte najednou kudy dál, na všechno jste sami.

› Jaké to bylo začít psát?

Měla jsem v hlavě představu, co chci napsat. Sedla jsem si k počítači s tím, že začnu, a najednou jsem nevěděla jak. Za jedno odpoledne

tenkrát vznikly jen dvě věty. Řekla jsem si: Celý život chceš psát knihy, a pak zjistíš, že to neumíš. A co teď? Buď se to naučíš, anebo se na to rovnou vykašli. Tak jsem se do toho pustila.

› Jaká byla ta představa?

Vznikla z vyprávění jedné paní Alžběty, která se mi v 90. letech ve vlaku směrem do Pardubic svěřila se svým životním příběhem. Povídala mi o své dceři opravdu moc krásně. Měla ji ráda, ale nedokázala jí to nikdy říct. A nám, cizím lidem ve vlaku, to řekla. Fascinovalo mě, jak si ty dvě k sobě nenašly cestu.

Tenhle moment stál u zrodu mé první knihy. Při psaní se mi na to nabalovaly další příběhy a motivace postav. Měla to být původně psychologická kniha o matce a dceři, a vyšla z toho rodinná sága.

› A psala jste ji deset let...

Měla jsem tam i pauzy na svou práci. Ke knize jsem se vždy vracela, různě do ní doplňovala, přepisovala, upravovala. A když jsem měla hotovo, nechala jsem rukopis půl roku odležet. Pak jsem si ho celý přečetla a řekla jsem si, že má **›**

1963

Narodila se
24. června ve
Valašském Meziříčí.

2013

Zaujala už prvním
románem *Slepá mapa*.

2015

Pokračovala románem
Hotýlek.

2017

Vyšla její přelomová
kniha *Hana*.

2018

Stala se vítězem
ankety Kniha roku
za román *Hana*.

2022

Dostala cenu Česká
kniha za román
Listopád.

2025

Její knihy překročily
hranici milion
prodaných výtisků.

» hlavu a patu. Teprve tehdy jsem konečně doma řekla, že píšu.

» **Vaše rodina to nevěděla? Museli si přece všimnout, že jste pořád u počítače.**

Ne, mysleli si, že něco překládám. Neříkala jsem jim to, protože jsem nevěděla, jestli text dokončím. Navíc jsem se bála, že si ze mě budou utahovat, že „naše maminka je spisovatelka“. Když jsem knihu dopsala a už se pochlubila, tak se vlastně nedivili. Z toho způsobu, jak mluvím o knihách, věděli, že ji jednou napíšu.

» **Co bylo dál?**

Dcera mi poradila, ať rukopis pošlu do nakladatelství Host. Odepsali mi na e-mail až po půl roce, v pátek třináctého. Že prý si knihu přečetli a že ji vydají, ale já byla pověřivá, tak jsem tomu moc nevěřila.

» **Máte už milion prodaných výtisků, poslední náklad činil 100 000. Když vyšla ta první, doufala jste v takový úspěch?**

Ono se to vyvíjelo. Původní cíl byl napsání knihy, chtěla jsem dokázat sama sobě, že to zvládnu. Bylo to něco, co jsem celý život chtěla. A když jsem ji už měla na-

» **Přitom máte hlavně ženské hrdinky. Změní se to do budoucna?**

Jako žena ženám lépe rozumím, na druhou stranu v literatuře je více mužských hrdinů, tak proč bych jako žena měla psát o mužích? To ale neznamená, že to je čtení jen pro ženy. Na moje besedy chodí

tam sami, jedna dcera bydlí v Brně, druhá v Praze. S tím psaním jste se ale trefila. Píšu romány doma. Dříve jsem psávala v ložnici. U malého stolku pod oknem jsem trávila celé dny překládáním a psaním a také jsem si tam večer četla. Teď už mám pracovnu a jsem v ní šťastná.

» **Máte pevný režim?**

Ano, vstávám pravidelně. Nejříve se projdu a pak sedám k počítači. Vyřeším maily, to mi trvá tak hodinu. Řeším různé besedy a akce a taky se snažím odpovídnout všem fanouškům. Teprve potom se pustím do psaní. Někdy se toho sejde hodně, pracuji na románu, do toho přijdou redakční úpravy dětské knihy.

Záleží také na tom, v jaké fázi psaní jsem. Když už mám text téměř hotový, tak píšu neustále, soboty, neděle, od rána do večera. Ale píšu pomalu, třeba za den jen dvě stránky.

» **Besedy, fanoušci... To žijete životem opravdové spisovatelky.**

Ano, jen nevím, jestli je to ideální. Besedy už omezují, chci se za-

„Jsem z typicky ženské rodiny, táta mi umřel dost brzy, nikdy jsem neměla bratra. Vidím svět spíše z té ženské perspektivy.“

psanou, tak jsem ji chtěla vydat. A když vyšla, tak jsem toužila, aby ji čtenáři četli. Pak jsem chtěla jen psát, ale po dvou knihách jsem si říkala, že se psaním asi neuživím.

Když v únoru 2017 vyšla *Hana*, ze začátku se tolik neprodávala. V červnu jsem odjela na dovolenou do Chorvatska, otevřela tam Data-bázi knih a zjistila, že *Hana* je hodně čtená a dobře hodnocená. Nejvíce jsem byla ráda, když se po knihách *Listopád* a *Les v domě* rozšířila moje čtenářská základna a začali mě číst i muži.

i muži. Rozumím ale více ženské psychice.

Jsem z typicky ženské rodiny, táta mi umřel dost brzy, nikdy jsem neměla bratra. Vidím svět spíše z té ženské perspektivy. Mám dvě dcery a tři vnučky. Pokračujeme v ženské linii.

» **Představuji si, že máte velký dům s velkou zahradou, bydlíte tam i s dcerami a u krbu píšete romány.**

Vůbec ne! S mužem bydlíme na konci města v chatě, kterou jsme rozšířili, aby to byl už domek. Jsme

**Svých čtenářů
si Alena
Mornštajnová
váží a ráda se
s nimi setkává
na besedách
a autogramiádách**

měřit hlavně na psaní. Už nemám tolik síly.

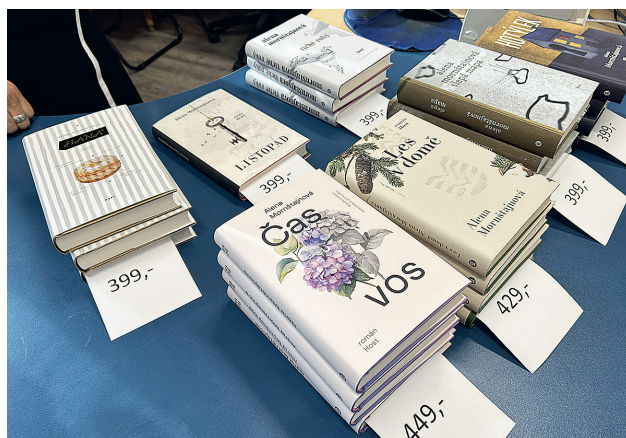
› Litujete, že jste nezačala s psaním dříve?

Ne, člověk by měl mít dvě kariéry, aby nevyhořel. Moje první kariéra byla učitelka a překladatelka, teď začala druhá. Kdybych to dělala dlouho, třeba by mě to ani nebavilo. Psaní asi ano, ale cesty a besedy mě někdy unavují. Takže si je plánuji tak, abych měla co nejméně přestupů. Snažím se také besedy či účast na veletrhu skloubit s nějakou schůzkou, například s novináři.

› Jezdíte i na besedy do zahraničí, jsou tam fanoušci jiní?

Hlavně bych neřekla, že to jsou fanoušci. Do zahraničí většinou jezdím knihy představit, když právě vycházejí. Samozřejmě, když někde vychází moje třetí nebo pátá kniha, čtenáři už mě trochu znají a na knihu čekají.

Většinou ale přicházejí na besedu lidé, kteří se se mnou teprve seznamují. Prostě rádi čtou a prostřed-

**Její romány
nečtou jen ženy,
našly si i mužské
fanoušky**

nictvím knih a setkání s autorem se chtějí něco dozvědět, taky něco víc o naší zemi.

› Chystá se zfilmování *Hany a Listopádu*. Necháváte scénáře zcela na filmařích, nebo se na nich podílíte?

Scénář *Hany* mi poslali a líbí se mi. Chápu, že filmová práce je jiná a že se tam nevejde všechno. Jediná moje podmínka je, aby ne-

změnili charaktery postav. To se ale podle scénáře nepozná. Záleží, jak to pojme režisér a jak to herci zahrají. *Listopád* trochu pozměnili, tak jsem zvědavá, jak to dopadne.

› Jak vznikala *Hana*, vaše nejúspěšnější kniha?

Chtěla jsem popsat tyfovou epidemii, která byla ve Valašském Meziříčí. Moje teta mi vyprávěla střípky o této epidemii, například jak se večer amplionem hlásal stav nemocných či kdo zemřel. Tato scéna byla u zrodu knihy. A pak se to nabalovalo.

Při rešerších jsem se dozvěděla, že ve Valašském Meziříčí byla docela početná komunita Židů a že téměř nikdo z nich nepřežil druhou světovou válku. To se mi hodilo do motivu postavy té divné tety Hany, o které jsem věděla, že chci, aby byla divná, ale nevěděla jsem proč. »

INZERCE

SPECIÁL

NA LOVU

PORAZILI BYSTE LOVCE?

VYHRAJTE!
SETKÁNÍ S KALKULÁTOREM

POZNEJTE LOVCE
NAHLEDNĚTE DO ZÁKULISÍ

OVĚŘTE SI SVÉ ZNALOSTI

ve spolupráci TV NOVA a **čítar**

OBJEDNEJTE ZDE

www.mojepredplatne.cz/specialy

**„Dříve jsem
psávala
v ložnici.
U malého
stolku pod
oknem jsem
trávila celé dny
překládáním
a psaním a také
jsem si tam
večer četla.
Teď už mám
pracovnu.“**

» Měla jsem sice předobraz psychicky zničené ženy, která u nás ve městě chodila v černém, prožila ztrátu dítěte, ale já nechtěla použít tuto skutečnou událost. Napadlo mě, že by tu tetu mohla zničit válka. Tak jsem popsala jednu etapu naší historie. Vždy jsem tíhla k tomu zabývat se 20. stoletím, k němu se vracím i v jiných knihách.

» Máte dopředu připravenou nějakou osnovu?

V hlavě nosím synopsi, ale nepíšu si to, aby mě to nesvazovalo. Začínám na základě myšlenky, o čem chci psát. U poslední knihy *Čas vos* to byla otázka, co je pro člověka v životě důležité, aby byl spokojený. Přemýšlela jsem o tom, co potřebujeme ke spokojenosti, a proč někteří lidé nesnesou, že ti ostatní jsou spokojení. Takže hlavním motivem bylo napsání knihy o spokojené cestě životem.

„Nechci být podbízivá, nemám nic vykalkulované. A dopředu toho moc nevím, opravdu začínám u jedné věty a pak se to vykrystalizuje.“

Pak jsem začala vymýšlet příběh a postavy. Věděla jsem, že tam chci jak ženskou, tak mužskou postavu a že by měly být už zralejší, protože když řeknete pětadvacetiletému člověku, že nejdůležitější v životě je být spokojený, tak se vám vysměje. Pak si volím atmosféru a vypravěče.

» Ráda píšete z více pohledů.

Ano, mám ráda více vypravěčů. Když je jeden v ich-formě a ukazuje čtenáři prožívání a pocity postavy. A pak vševědoucí vypravěč, který povykládá i to, co postavy nevědí, a může se vracet do minulosti.

Dramatizace úspěšného románu *Hana* byla uvedena také v Divadle Karla Hynka Mácha v Litoměřicích

Úspěšná spisovatelka je vášnivou čtenářkou

Původně jsem v *Haně* měla ještě jednoho vypravěče – dům, který měl mít nadhled a věděl, k čemu se schyluje, ale nakonec se to během redakčních úprav změnilo.

» Na co se vaši čtenáři můžou těšit?

Letos vyjdou dvě knihy pro děti. Na knižním veletrhu v Praze 15. května představím knihu *Teribear 2 – Záhada vyloupeného skleníku*, kterou jsem napsala pro Nadaci Terezy Maxové. V říjnu na veletrhu v Havlíčkově Brodě pokřtím pokračování *Modré planety*, která se tentokrát jmenuje *Vánoce na Modré planetě*.

Letos by mělo začít natáčení filmu *Hana* a pokračují přípravy čtyřdílné televizní série *Listopád*. Taký píšu román, snad vyjde na jaře 2027, ale o tom, co právě píšu, nikdy nemluví.

» Přemýšlíte nad tím, co se bude čtenářům líbit?

Nechci být podbízivá, nemám nic vykalkulované. A dopředu toho moc nevím, opravdu začínám u jedné věty a pak se to vykrystalizuje. Chci vyprávět příběhy, píšu tak, aby mě to bavilo, přece jen s tou knihou strávím dva roky. ■